

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ**

РЕФЕРАТ

магістерської роботи

за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта»

НА ТЕМУ: «ВИХОВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

Виконала: студентка _ II _ курсу,
Кравчук Віта Вікторівна
б10з групи заочної форми навчання
Спеціальності
012 Дошкільна освіта.

Керівник к. п. н. Кравчук Н.П.
доцент кафедри
психології та педагогіки розвитку дитини

Рецензент професор кафедри дошкільної освіти
Гаврилюк С.М.

Умань – 2023

ВСТУП

Здоров'я кожної окремої людини – це є в цілому здоров'я української нації. Нині проблема формування і забезпечення здоров'я всіх верств населення є однією з найбільш важливих і актуальних.

Головне завдання навчальних закладів освіти – виховання фізично, психічно і морально здорового покоління, формування нової особистості, здатної удосконалювати себе в різних напрямках, готової до активного творчого життя незалежній державі.

Основні підходи здоров'язбереження дітей та молоді відображено в державних документах, а саме: Законах України «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», «Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні», «Національній доктрині розвитку освіти», концепціях: «Концепції дошкільного виховання в Україні», а також у Державних програмах: Державних національних програмах «Освіта» («Україна ХХІ століття» та ін. Отже, здоров'я, його охорона та зміцнення, має стати життєвою стратегією, пріоритетом у роботі освітянських закладів та установ.

Сучасні вчені та практики (Т.Андрущенко, Г.Григоренко, О. Дубогай, Н.Денесенко, Н. Синягіна, О.Козін, Н. Кравчук, І.Кузнєцова та ін.) вважають, що стан здоров'я людини залежить не лише від зовнішніх чинників, а й від власного ставлення до нього.

Отже, крім державної здоров'язберігаючої політики, велику роль в охороні та зміцненні здоров'я людини мають її індивідуальні установки та орієнтири, які закладаються ще в дитинстві як батьками, так і педагогами. Тому, здоров'я більшою мірою залежить від самої особистості, зокрема, від того, наскільки вона усвідомлює саму себе. Уже в дошкільному віці дитина може усвідомити своє здоров'я за умови, що вона має знання про нього, розуміє свій фізичний і психологічний стан, володіє гігієнічними навичками.

Якщо у дитини сформоване ставлення до власного здоров'я, то вона усвідомлює: «Я – фізично здорова» - моє тіло, голова, тулуб, кінцівки, всі органи і фізіологічні системи працюють злагоджено, почуваються нормально;

«Я – психічно здорова» – мої емоційні та інтелектуальні потреби у спілкуванні, у провідних видах діяльності задовольняються у процесі взаємодії з навколишнім середовищем; «Я – духовно здорова» – усвідомлюю свій взаємозв'язок із природою та суспільством, формується радісне світосприймання; «Я – соціально здорова» – достатньо і врівноважено спілкуюся з рідними людьми, зі старшими за віком і вищими за соціальним статусом, з однолітками та молодшими дітьми. Тому працюючи над даною темою ми відзначили, що проблеми формування здоров'язбережувальної поведінки найактуальніші саме в старшому дошкільному віці.

Тому проблеми формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку, є одними з найактуальніших проблем, що і зумовило вибір теми кваліфікаційної роботи **«Виховання здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку»**.

Об'єкт дослідження - процес формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження – особливості роботи з дітьми старшого дошкільного віку щодо формування у них здоров'язбережувальної поведінки.

Мета дослідження – дослідити ефективність застосування різних видів фізичних та здоров'язбережувальних технологій щодо формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. дослідити стан проблеми в педагогічній літературі та практиці закладів дошкільної освіти;
2. розкрити особливості використання здоров'язбережувальних технологій для формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку;
3. розробити і апробувати комплекси вправ;
4. скласти методичні рекомендації щодо формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку для вихователів закладів дошкільної освіти та батьків.

Методи дослідження – аналіз педагогічної літератури, вивчення нормативних документів, спостереження, бесіди.

Теоретичне значення дослідження полягає у підборі різних комплексів здоро'язбережувальних технологій щодо формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку у освітньому процесі ЗДО та у визначенні ефективних форм і методів такої роботи.

Практична значущість дослідження визначається його спрямованістю на підвищення ефективності й удосконалення освітнього процесу здоров'язбереження дітей. Результати дослідження можуть бути використані, як у роботі ЗДО, так і під час вивчення курсу методики фізичного виховання у закладах вищої освіти.

Апробація результатів: матеріали дослідження були обговорені на засіданні кафедри психології та педагогіки розвитку дитини та І Всеукраїнській науково-практичній конференції «Професійний розвиток педагога в контексті сучасних викликів» (19 квітня 2023 року) на базі КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Публікація: за результатами дослідження опубліковано тези на тему: «Формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку в умовах ЗДО» // матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Професійний розвиток педагога в контексті сучасних викликів» (19 квітня 2023 року).

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 110 сторінок, з них 82 – основний текст.

ВИСНОВКИ

Результати дослідження свідчать про досягнення мети, виконання поставлених завдань і є підставою для таких висновків:

1. Проведене дослідження засвідчило, що проблема формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку є недостатньо розробленою в педагогічній теорії і практиці. У освітній роботі педагоги обмежуються ознайомленням дітей з фізичною сферою здоров'я, не розкриваючи шляхи формування психічного, духовного і соціального здоров'я. Наявна науково-методична література з означеної проблеми не забезпечує на необхідному рівні здійснення роботи з формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку. Основною причиною малоефективної організації означеного процесу є недостатнє використання вихователями здоров'язбережувальних технологій, ефективних для формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку та низький рівень співпраці ЗДО з родинами вихованців з даної проблеми. Вивчення психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження дало змогу встановити взаємозв'язок понять «здоров'я», «здоров'язбережувальні технології», «власне здоров'я». Це стало підґрунтям для уточнення сутності поняття «здоров'язбережувальна поведінка» в контексті його формування в дітей старшого дошкільного віку. З'ясовано, що формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку є можливим, оскільки розвивається здатність до розуміння соціальних і моральних цінностей.

2. Узагальнення матеріалів дослідження дозволило визначити критерії (знання про основи здоров'я, емоційна реакція на оздоровчі дії, здоров'ятворча діяльність), показники (усвідомлення дитиною здоров'я як найвищої цінності, наявність знань щодо фізичної, психічної та соціальної сфер здоров'я. Сформованість позитивного ставлення до власного здоров'я і здоров'я інших людей. Дотримання здоров'язбережувальної поведінки та діагностувати рівні сформованості здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого

дошкільного віку (високий, достатній, середній, низький). У ході констатувального експерименту з'ясовано фактичний стан сформованості здоров'язбережувальної поведінки. Виявлено, що в більшості дошкільників (40% у КГ і 36% в ЕГ) переважав середній рівень сформованості здоров'язбережувальної поведінки. Лише незначна кількість дітей (17,0% у КГ і 17,0% в ЕГ) мала достатній рівень. Отже, процес формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку засобами здоров'язбережувальних технологій, потребував систематичного, цілеспрямованого впливу з боку вихователів і батьків.

3. Теоретично обґрунтовано та експериментально апробовано методику формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку доведено, що експериментальна робота сприяла збагаченню знань дітей про основи здоров'я (фізичну, психічну та соціальну його сфери). Усвідомленню ними здоров'я як найвищої життєвої цінності. Розумінню зв'язків, що існують між станом здоров'я людини та рівнем її знань про здоров'я, стосунками з іншими людьми, способом життя. Формуванню мотивації до збереження здоров'я і початкових навичок здоров'язбережувальної поведінки. Охарактеризовано динаміку змін у ставленні дітей до власного здоров'я, що виявляється в зростанні кількості дітей експериментальної групи з достатнім рівнем – на 15,0% (у КГ – на 4,0%), зменшення кількості дошкільників із середнім рівнем на 18% (у КГ – підвищення на 1,5%), і відсутності дітей експериментальної групи з низьким рівнем (у КГ зниження низького рівня на 7,0%). На основі аналізу результатів проведеного дослідження розроблено методичні рекомендації для оптимізації подальшої діяльності вихователів і батьків з формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку.

4. Розробили методичні рекомендації для вихователів ЗДО та батьків. Акцентовано увагу на тому, що дотримуючись педагогічних та гігієнічних вимог формування здоров'язбережувальної поведінки у дітей старшого

дошкільного віку, при забезпеченні необхідних умов, – ми виростимо здорове покоління дітей.

5. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розв'язання поставленої проблеми. Подальшого вивчення потребують питання здійснення наступності у формуванні здоров'язберезувальної поведінки у дітей між дошкільною і початковою ланками освіти.